

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beaty Miničovej a členiek JUDr. Eleny Krajčovičovej a JUDr. Viery Pepelovej, v právnej veci žalobcu V., IČO: X., proti žalovaným 1/ I., v konaní zastúpený opatrovníčkou H., 2/ A., 3/ B., zast. Mgr. I., **o zaplatenie zmenkovej sumy 249 584,- Sk s príslušenstvom**, na odvolanie odporcov 2/ a 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29. januára 2007 č. k. 15Zm/29/2003-125 v opravenom znení zo dňa 05. novembra 2007 č. k. 15Zm/29/2003-159, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29. januára 2007 č. k. 15Zm /29/2003-125 v opravenom znení zo dňa 5. novembra 2007 č. k. 15Zm/29/2003-159 **p o t v r d z u j e .**

Odvolanie žalovaného 2/ **o d m i e t a .**

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo dňa 29.01.2007 č. k. 15Zm/29/2003-125 v opravenom znení zo dňa 05.11.2007 č. k. 15Zm/29/2003-159 rozhodol tak, že zmenkový platobný rozkaz zo dňa 13.04.2004 č. k. 15Zm 29/2003-28 voči žalovanému 3/ ponechal v platnosti a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. Uviedol, že žalobca ako veriteľ a žalovaný 1/ ako dlžník uzavreli dňa 11.04.2001 Zmluvu o poskytnutí spotrebného úveru vo výške 300 000,- Sk reg. č. 36SP/2001, pričom úver bol zabezpečený ručením žalovaných

2/ a 3/ ako ručiteľov a podmienený uzavretím dohody o vyplňovacom práve k blankozmenke medzi žalobcom a žalovaným 1/. Podľa čl. VIII. ods. 8.1, písm. a/ Zmluvy môže veriteľ odstúpiť od zmluvy a požadovať predčasné splatenie úveru, vrátane splatného príslušenstva, ak je dlžník v omeškaní s úhradou viac než 2 splátok alebo 1 splátky po dobu dlhšiu ako 3 mesiace a bol k ich zaplateniu písomne vyzvaný s upozornením na právo veriteľa odstúpiť od zmluvy. Dňa 11.04.2001 uzavreli žalobca a žalovaný 1/ Dohodu o vyplňovacom práve k blankozmenke č. 36/2001, na základe ktorej žalovaný 1/ odovzdal žalobcovi vlastnú blankozmenku, a to na zabezpečenie pohľadávok žalobcu voči žalovanému 1/ vyplývajúcich zo zmluvy. Zároveň udelil žalobcovi vyplňovacie právo k blankozmenke pre prípad odstúpenia žalobcu od zmluvy podľa čl. VIII, ods. 8.1. zmluvy, pričom žalobca ako veriteľ bol oprávnený doplniť blankozmenku o dátum splatnosti (dátum splatnosti zostatku úveru v zmysle č. VIII, ods. 8.1 zmluvy) a zmenkovú sumu, zodpovedajúcu výške záväzkov dlžníka ku dňu splatnosti zmenky. Dohodu podpísali aj žalovaní 2/ a 3/ ako avalisti. Z dôvodu neplnenia si povinností zo strany žalovaného 1/ ako dlžníka žalobca oznámením zo dňa 24.10.2002 oznámil žalovaným 1/ až 3/ odstúpenie od Zmluvy, na základe Dohody doplnil žalobca blankozmenku o zmenkovú sumu 249 584,- Sk, zodpovedajúcej výške zvyšku pohľadávky žalobcu, vrátane príslušenstva a o dátum splatnosti 14.11.2002. Žalobca zároveň vyzval žalovaných 1/ až 3/ na zaplatenie zmenkovej sumy v deň splatnosti zmenky, a to v pobočke VÚB, a.s., v Piešťanoch. Upozornil žalovaných 1/ až 3/ na následky nezaplatenia zmenkovej sumy – vymáhanie súdnou cestou. Zo samotnej zmenky súd zistil, že bola vystavená dňa 11.04.2001 vystaviteľom žalovaným 1/ na rad Všeobecnej úverovej banky, a.s., Bratislava, Mlynské nivy 1 s uvedením doložky „bez protestu“. Zmenka znie na sumu 249 584,- Sk a má splatnosť dňa 14.11.2002, je splatná u Všeobecnej úverovej banky, a.s., pobočka Piešťany, Nám. Slobody 11, Piešťany. Súd poukázal na ust. § 77 ods. 1, § 10, § 30 ods. 1, § 46 a § 17 zák. č. 191/1950 Z., z ktorých vyplýva, že blankozmenka je budúcou zmenkou, pri vyhotovení ktorej chýbali jedna alebo viac podstatných náležitostí, ktoré až dodatočne doplní majiteľ zmenky. V takom prípade musí existovať dohoda o vyplňovacom práve k zmenke, ktorej obsahom je, ktoré chýbajúce náležitosti zmenky sa majú doplniť a za akých podmienok. Doložku „bez protestu“ treba pritom v zmysle platnej právnej úpravy považovať za nepodstatnú časť zmenky, ktorú zákon nepovažuje za bezpodmienečne potrebnú pre platnosť zmenky. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovaného 3/, že na zmenke v čase jej podpisu žalovanými 1/ až 3/ nebola vypísaná doložka „bez protestu“, súd dospel k záveru, že zo samotného vyhotovenia zmenky je zrejmé, že doložka „bez protestu“ bola súčasťou obsahu zmenky už v čase jej podpisu, nakoľko je vyhotovená predtlačou, pričom dopisované údaje sú

na zmenke doplnené písacím strojom. Žalovaný 3/ svoje tvrdenie, že tomu tak nebolo, nepreukázal nijakým dôkazom. Pokiaľ žalovaný 1/ ďalej odôvodňoval svoje námietky nedoručením odstúpenia od zmluvy a výzvy na zaplatenie zmenkovej sumy žalobcom, súd nemohol na túto skutočnosť prihliadať, nakoľko zo zákona a ani z dohody o vyplňovacom práve k blankozmenke zo dňa 11.04.2001 nevyplýva povinnosť žalobcu vyzvať avalistov, teda ani žalovaného 3/ na plnenie za žalovaného 1/. Tiež uviedol, že najneskôr doručením zmenkového platobného rozkazu dňa 19.04.2002 žalovanému 3/, sa tento dozvedel o uplatňovanej zmenkovej sume. Súd považoval za dostatočne preukázané, že žalobca zmenku vyplnil v súlade so zákonom a dohodou o vyplňovacom práve k blankozmenke zo dňa 11.04.2001 a predložil ju žalovanému 1/ ako dlžníkovi a žalovaným 2/ a 3/ ako ručiteľom, avšak tí ju doposiaľ nezaplatili. Zo všetkých uvedených dôvodov súd preto ponechal zmenkový platobný rozkaz, napadnutý námietkami žalovaného 3/ podľa ust. § 175 ods. 3 O.s.p. v platnosti.

Proti rozsudku sa odvolal žalovaný 2/ a žiadal jeho zrušenie. Namietal, že mu bolo doručené iba jediné predvolanie na pojednávanie, určené na deň 30.10.2006. Poukázal na to, že výzvu na zaplatenie zmenkovej sumy zo strany žalobcu obdržal súčasne s výzvou pre žalovaného 3/, z čoho vyplýva, že žalovaný 3/ nebol upovedomený o odstúpení od zmluvy a vyzvaný na zaplatenie zmenkovej sumy. Žalovaného 3/ o tejto skutočnosti informoval až v čase, keď mu bol doručený zmenkový platobný rozkaz. Skutočnosti tiež nezodpovedá záver súdu o tom, že zmenka obsahovala v čase podpisu doložku „bez protestu“. Táto sa na zmenke nenachádzala a žalobca ju doplnil na zmenku bez jeho vedomia. Z uvedených dôvodov navrhuje preto napadnutý rozsudok zrušiť.

Proti rozsudku sa odvolal žalovaný 2/ a žiadal jeho zrušenie z dôvodu, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal, že vlastná zmenka, o ktorú navrhovateľ svoj návrh opiera, bola v čase jej vystavenia blankozmenkou, ktorú navrhovateľ na svojom tlačive predložil k podpisu dlžníkovi a ručiteľom. Keďže pri blankozmenke je nevyhnutné, aby bol dohodnutý jej obsah, resp. údaje, ktoré môžu byť v budúcnosti do zmenky doplnené, uzavreli navrhovateľ a žalovaný 1/ dohodu o vyplňovacom práve, s obsahom ktorej boli žalovaní 2/ a 3/ oboznámení. Zo žiadneho ustanovenia tejto dohody však nevyplýva, že sa jedná o zmenku s doložkou „bez protestu“. Naopak v článku III. bod 3.2 dohody sú taxatívne uvedené údaje, ktoré je veriteľ oprávnený

v budúcnosti vyplniť a možnosť doplniť akúkoľvek doložku, v zmenke nie je dohodnutá. Zmenková doložka totiž nie je považovaná za súčasť vlastného textu zmenky a pri takejto doložke je veľmi dôležité, kto ju na zmenke vyznačil. Takáto doložka na zmenke v čase jej podpisu žalovanými nebola. Tvrdenie súdu prvého stupňa v tomto smere nie je preto pravdivé. Súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí okrem iného konštatoval, že doložka „bez protestu“ je nepodstatnou náležitosťou blankozmenky, avšak žalovaný 3/ trvá na tom, že táto doložka má dosť významné dôsledky pre žalovaných 2/ a 3/, a preto je nutné, aby doložka o vyplňovacom práve k blankozmenke obsahovala nielen všetky údaje, ktoré majú byť v budúcnosti do nej dopísané, ale aj všetky údaje a doložky o už vystavenej blankozmenke. Žalovaný 3/ trvá na to, že uvedeným postupom navrhovateľ obišiel ustanovenia zákona č. 191/1950 Zb. o povinnosti zmenku protestovať, čo je podmienkou pre uplatnenie nárokov voči vedľajším dlžníkom. Navrhuje preto napadnutý rozsudok zrušiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O.s.p. v medziach dôvodov odvolania a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného 3/ nie je možné vyhovieť.

Žalobca sa predmetnou žalobou domáhal voči žalovaným 1/ až 3/ zaplataenia spornej čiastky 249 584,-- Sk so 6% úrokom ročne od 15.11.2002 do zaplataenia a ďalej zaplataenia 831,-- Sk ako odmeny vo výške 1/3 percenta zmenkovej sumy.

Súd prvého stupňa v námietkovom konaní prejednal námietky žalovaného 3/ proti zmenkovému platobnému rozkazu a tento voči žalovanému 3/ napadnutým rozsudkom ponechal v platnosti. Okrem iného konštatoval, že v zmysle platnej právnej úpravy doložku „bez protestu“ treba považovať za nepodstatnú časť zmenky, ktorú zákon nepovažuje za bezpodmienečne potrebnú pre platnosť zmenky. K námietke žalovaného 3/, že v čase podpisu zmenky, táto uvedenú doložku neobsahovala, dospel k záveru, že zo samotného vyhotovenia zmenky je zrejmé, že doložka „bez protestu“ bola súčasťou obsahu zmenky už v čase jej podpisu, nakoľko je vyhotovená predtlačou, pričom dopisované údaje sú na zmenke doplnené písacím strojom a žalovaný 3/ svoje tvrdenie o tom, že tomu tak nebolo, nepreukázal nijakým spôsobom.

Proti rozsudku žalovaný 3/ namieta, že z dohody o vyplňovacom práve nevyplýva, že podpisovaná zmenka obsahovala takúto doložku, z čoho je zrejmé, že bola doplnená dodatočne, čím žalobca obišiel zákon o cenných papieroch o povinnosti zmenku protestovať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa v tom smere, že žalovaný 3/ nepreukázal svoje tvrdenie o vyplnení blankozmenky o spornú doložku v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve.

Z obsahu spisu je totiž možné vyvodit', že uvedená doložka bola predtlačenu súčasťou žalovanými 1/ až 3/, podpísaného zmenkového formulára. Žalovaný iba svojimi tvrdeniami takto zistenú skutočnosť nespochybnil.

Bez zreteľa na uvedené, je však obrana žalovaného 3/ v tomto smere bezpredmetná.

Nepochybne totiž takúto doložku, ktorá zbavuje majiteľa protestačnej povinnosti, sú oprávnení na zmenku pripojiť len vystaviteľ zmenky, indosant a avalisti, teda nie jej majiteľ. Pokiaľ žalovaný 3/ aj tvrdí, že táto doložka pri podpísaní zmenky na tejto uvedená nebola, je táto skutočnosť pre výkon zmenkových práv voči nemu irelevantná.

Protestáciu zmenky a s ňou spojenú i zákonnú úpravu spornej doložky totiž upravuje ust. § 43 a nasl. zák. č. 191/1950 Zb., z ktorých vyplýva, že protestácii zmenky podlieha výlučne výkon zmenkových práv proti iným osobám na zmenke podpísaným, ktorí za zmenku zodpovedajú, t.j. proti nepriamym dlžníkom. Keďže vystaviteľ zmenky vlastnej a jeho ručiteľia (avalisti) sú podľa § 32 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. dlžníkmi zo zmenky priamymi, neobstojí aj z tohto dôvodu tvrdenie žalovaného 3/ o tom, že žalobca túto zákonnú podmienku pri uplatnení svojho zmenkového práva voči nemu nesplnil.

Súd prvého stupňa preto rozhodol v súlade s právnym predpisom, keď zmenkový platobný rozkaz voči žalovanému 3/ ponechal v platnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trenčíne podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Z ust. § 201 O.s.p. vyplýva, že odvolanie je riadnym opravným prostriedkom, ktorým možno napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa, pokiaľ to zákon nevyklučuje.

Podanie odvolania je procesným úkonom účastníka, znamená to, že k jeho podaniu je oprávnený účastník konania.

Ako je zrejmé z ust. § 175 ods. 3 O.s.p. zmenkový platobný rozkaz sa podaním námietok neruší, a preto v námietkovom konaní sa so všetkými žalovanými nepostupuje analogicky ako v prípade ust. § 174 ods. 2 O.s.p.

Keďže žalovaný 2/ námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu nepodal a na strane žalovaných nejde o nerozlučné spoločenstvo účastníkov, nie je preto žalovaný 2/ účastníkom námietkového konania, začatého na námietky žalovaného 3/, a teda nie je osobou oprávnenou k podaniu odvolania proti predmetnému rozhodnutiu súdu prvého stupňa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto jeho odvolanie podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odmietol.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 O.s.p. tak, že v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal, nakoľko mu žiadne účelne vynaložené trovy odvolacieho konania nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 27. novembra 2008

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu